

## КРЕАТИВНІСТЬ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА: РОЛЬ, ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ

### CREATIVITY IN PROFESSIONAL TEACHING: ROLE, CHALLENGES, AND DEVELOPMENT STRATEGIES

*Дослідження в статті присвячено важливості ролі креативності у сфері діяльності викладачів. В контексті навчання вона виявляється як важливий фактор, що сприяє покращенню якості освіти та ефективності навчального процесу. Підкреслюється, що креативність викладача дозволяє зробити навчання цікавішим та змістовнішим для студентів, створити позитивну та стимулюючу атмосферу в аудиторії.*

*У статті докладно аналізується ряд викликів, з якими стикаються викладачі в прагненні бути креативними в своїй роботі. Обмежений час, встановлені стандартизовані підходи та програми нерідко створюють бар'єри перед втіленням новаторських ідей. Також зазначається, що недостатня підтримка та розуміння з боку адміністрації та колег можуть обмежити можливості викладачів реалізувати свої креативні концепції.*

*Автор статті подає визначення креативності та її значення у контексті освіти. Зазначається, що це здатність думати нестандартно, знаходити нові підходи та рішення, що сприяють поглибленому розумінню матеріалу. Пропонуються стратегії розвитку креативності для викладачів, які включають активний пошук інноваційних методик навчання, використання сучасних технологій для залучення студентів та сприяння їхньому самовираженню.*

*В статті також детально аналізується роль співпраці з колегами та участь у професійних навчаннях у розвитку креативності викладачів. Зазначається, що обмін досвідом та спільна робота над проектами можуть сприяти виявленню нових ідей та підходів. Також звертається увага на використання сучасних технологій, таких як онлайн платформи та інтерактивні інструменти, як засіб для створення стимулюючого навчального середовища.*

*Загалом, стаття пропонує глибоке розуміння важливості креативності у сучасному освітньому процесі та надає викладачам практичні інструменти та підходи для*

*успішного розвитку та впровадження креативних ідей у їхню професійну діяльність.*

**Ключові слова:** креативність, роль креативності, креативний викладач, розвиток креативності викладача, творчий розвиток.

*The article deals with the significance of creativity in the context of professional teaching. It delves into the role of creativity in enhancing the effectiveness of teaching practices and fostering an engaging learning environment. The article highlights the challenges faced by teachers in cultivating creativity and provides strategies for their professional development in this area. By examining the importance of creativity, addressing the associated challenges, and offering development strategies, this article aims to contribute to the ongoing discourse on improving teaching methods and promoting creativity in education. Additionally, the article discusses the impact of creativity on student motivation, critical thinking, and problem-solving skills. It emphasizes the need for teachers to embrace innovative approaches and adapt their instructional methods to cater to diverse learning styles and preferences. The article also explores the integration of technology and creative teaching techniques as tools for enhancing student engagement and learning outcomes.*

*Furthermore, the article acknowledges the potential barriers to fostering creativity within the educational system, such as standardized curricula and assessment practices. It proposes ways to overcome these challenges through collaborative professional development opportunities, interdisciplinary approaches, and the incorporation of project-based learning.*

*By highlighting the role of creativity in professional teaching, addressing the associated challenges, and providing strategies for development, this article aims to empower educators to cultivate a dynamic and inclusive learning environment that nurtures students' creativity, critical thinking, and lifelong learning skills.*

**Key words:** creativity, the role of creativity, creative teacher, development of a teacher's creativity, creative development.

УДК 37.091.12.011

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/62.2.11>

**Олійник О.О.,**

викладач кафедри української та іноземних мов

Уманського національного університету садівництва

#### Постановка проблеми у загальному вигляді.

Сучасна освітня система постійно стикається з різноманітними викликами, вимагаючи від викладачів не лише передачі знань, але й розвитку творчого мислення та інноваційних підходів до навчання. В цьому контексті креативність стає надзвичайно важливою як для самого викладача, так і для студентів, які отримують якісну освіту. Дослідження креативності у професійній діяльності викладача має важливе значення для покращення якості освіти.

#### Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Зважаючи на важливу роль креативності у професійній діяльності викладача, це явище та його різноманітні аспекти є предметом багатогранного аналізу багатьох вчених, зокрема, загальні критерії

визначення креативності, розвиток креативності викладача на всіх етапах його професійної підготовки, різні методики та їх розробка, які сприяють формуванню креативності [2; 5; 9]. Піднімається проблема креативності як складової інноваційної діяльності викладача [3], досліджуються психологічні особливості креативності, визначаються її мотиваційні чинники [3, 7], також у центрі уваги дослідників знаходиться розвиток креативності з урахуванням специфіки предмету, який викладається [1; 4; 7]. Пропонуються педагогічні технології розвитку креативності студентів у процесі навчання певних дисциплін [2, с. 152–153; 7; 9]. У деяких дослідженнях важливе значення надається вивченню зв'язку креативності викладача

з розвитком творчого потенціалу студентів [6]. Креативність досліджується також як міждисциплінарна модель творчої дифузії, яка передбачає наявність декількох блоків взаємодії: між креативними викладачами, креативними студентами та платформою їхньої спільної взаємодії [6; 8].

Отже, креативність у професійній діяльності викладача визнається як ключовий елемент сучасної освітньої парадигми. Інтеграція креативних підходів у навчальний процес сприяє підвищенню якості навчання, стимулює активну пізнавальну діяльність студентів та сприяє розвитку їхнього творчого потенціалу. Подальший розвиток цього напрямку досліджень відкриває перспективи для покращення професійної підготовки викладачів та підвищення якості освіти в цілому.

**Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.** Незважаючи на численні дослідження щодо різних аспектів креативності викладача, вартими уваги дослідників залишаються деякі питання, які потребують подальших наукових досліджень для кращого розуміння креативності викладачів, її впливу на якість навчального процесу, а саме: дослідження розвитку креативності викладачів завдяки створенню програм навчання, покликаних розвивати креативну та інноваційну діяльність викладача; вплив організаційного середовища на здатність викладачів бути креативними і те як вона може впливати і сприяти креативності викладача. Подальші дослідження можуть допомогти з'ясувати, наскільки креативність викладача сприяє розробці та впровадженню інноваційних підходів в освіті. Для того щоб поліпшити якість навчання потрібно також розробити і вивчити стандарти або оцінки, які допоможуть ідентифікувати креативних викладачів та їх внесок у навчальний процес.

**Метою статті** є розгляд ролі креативності у професійній діяльності викладачів, виявлення викликів, з якими вони зіштовхуються, а також надання стратегій розвитку креативності в контексті викладацької діяльності. Цій меті підпорядковані наступні **завдання**: розглянути загальні визначення креативності у контексті викладацької діяльності та виявити її важливість і користь для ефективного навчання та викладання; визначити роль креативності у професійній діяльності викладача, включаючи створення навчальних програм, розвиток інноваційних методик навчання та підтримку творчої навчальної атмосфери; звернути увагу на виклики, з якими зіштовхуються викладачі щодо креативності, а також шляхи подолання цих викликів. У статті запропоновані стратегії та рекомендації щодо розвитку креативності викладачів, які можуть сприяти покращенню навчального процесу і стимулювати інноваційний підхід до викладання.

**Виклад основного матеріалу.** Креативність у професійній діяльності викладача можна

визначити як здатність генерувати оригінальні та цінні ідеї, розробляти новаторські підходи та застосовувати їх у практиці викладання [9, с. 52]. Вона проявляється у здатності викладача до творчого мислення, нестандартного підходу до вирішення проблем та здатності до інновацій у навчальному процесі. Креативний викладач має здатність дивитися на виклики навчання з нової перспективи, шукати нетрадиційні рішення та експериментувати з різними методами та підходами. Він виявляє гнучкість у своїх підходах, використовуючи різноманітні варіанти організації уроків, створення навчальних матеріалів та спілкування зі студентами.

Окрім того, креативний викладач володіє здатністю до інтелектуальної ризикованості, він готовий випробувати нові ідеї та методи, навіть якщо це пов'язано з невизначеністю та можливими помилками. Він прагне до постійного розвитку та оновлення своїх педагогічних підходів, адаптуючись до змін у суспільстві, технологіях та потребах студентів [2, с. 151].

Визначення креативності у професійній діяльності викладача включає його здатність до стимулювання та розвитку творчого потенціалу студентів. Креативний викладач сприяє розвитку студентів як самостійних мислителів, стимулюючи їх до генерації ідей, пошуку нестандартних рішень і відкриття нових знань. Він надає можливості для самовираження та творчого розвитку студентів, сприяючи розкриттю їх потенціалу та впровадженню інноваційних думок у навчальний процес.

Креативність у професійній діяльності викладача є ключовим елементом успішного навчання. Вона сприяє створенню захоплюючого та стимулюючого навчального середовища, де студенти можуть розвивати свої таланти та креативний потенціал. Від креативності викладача залежить не лише якість передачі знань, а й стимулювання інтелектуального зростання та інноваційного мислення студентів.

Однак, важливо розуміти, що креативність викладача не обмежується лише оригінальними ідеями або нестандартними підходами. Вона також охоплює здатність до критичного мислення, вміння виявляти творчий потенціал у розв'язанні проблем, аналізі та інтеграції знань. Креативний викладач вміє ставити запитання, стимулювати активну дискусію та викликати інтелектуальний розвиток у студентів [6, с. 58; 11, с. 55].

Отже, визначення креативності у професійній діяльності викладача охоплює його здатність до творчого мислення, генерації інноваційних ідей, адаптації до змін та створення сприятливого навчального середовища для розвитку студентів. Креативність викладача є необхідною умовою для створення якісного та цікавого навчального досвіду, що сприяє активному навчанню, самовираженню та розвитку талантів студентів.

**Важливість креативності для ефективного викладання і навчання.** Креативність викладача є важливою для ефективного викладання і навчання, оскільки допомагає задовольнити різноманітні індивідуальні потреби студентів. Кожен студент має свої унікальні особистісні риси, навчальні стилі та інтереси. Креативний викладач здатний створити навчальне середовище, яке враховує цю різноманітність і стимулює активну участь кожного студента.

Креативність викладача сприяє переходу від пасивного прийому інформації до активного навчання. Вона заохочує студентів до самостійного дослідження, критичного мислення, розвитку проблемного мислення та здатності до креативного розв'язання завдань. Креативні підходи до викладання, такі як використання ігрових елементів, проектних завдань, рольових ігор тощо, активізують студентів і підтримують їх активну участь у процесі навчання.

Креативний викладач стимулює розвиток критичного мислення у студентів, спонукаючи їх аналізувати і оцінювати інформацію, висувати гіпотези, обґрунтовувати свої думки та робити висновки. Креативність викладача допомагає створити захоплюючі та цікаві навчальні ситуації, що спонукають студентів до активності та самостійного дослідження. Використання творчих методів, включаючи інтерактивність, відкрите обговорення, використання технологій та реальних прикладів, сприяє підвищенню зацікавленості студентів у навчальному процесі. Креативні підходи до викладання допомагають побудувати позитивне ставлення до навчання та розвитку, що сприяє досягненню високих результатів.

Креативність викладача є основою для розробки та впровадження інноваційних методів навчання. Вона сприяє постійному пошуку нових підходів, технологій та стратегій, що поліпшують якість навчання та сприяють досягненню поставлених навчальних цілей.

Отже, креативність викладача є важливою складовою ефективного викладання і навчання. Вона сприяє створенню стимулюючого та захоплюючого навчального середовища, розвитку критичного мислення студентів.

**Застосування креативності у підготовці навчальних програм.** Викладачів вищих навчальних закладів постійно стикаються з викликом створення навчальних програм, які будуть ефективними та стимулюючими для студентів. Креативність викладача відіграє важливу роль у підготовці навчальних програм, оскільки креативний викладач використовує свою креативність для аналізу потреб та очікувань студентів. Він враховує їх інтереси, навички та особливості, щоб створити навчальну програму, яка буде зацікавлювати та стимулювати їх активність. Застосування

креативності у підготовці навчальних програм грає важливу роль у забезпеченні якісної освіти.

Тому можна виділити декілька аспектів, які слід розглянути при застосуванні креативності у підготовці навчальних програм:

Креативний підхід до підготовки навчальної програми передбачає:

- інтеграцію актуальних тем та проблем, що стосуються сучасного світу. Викладач може включити в програму нові напрями, технології, дослідження, які відповідають наявним викликам і потребам суспільства. Це допоможе студентам бути орієнтованими на сучасні тенденції та розвиватися відповідно до мінливого середовища.

- гнучкість та індивідуалізацію. Викладач може розробити програму, яка дає студентам можливість вибирати з предметів або модулів, що відповідають їхнім інтересам, потребам та кар'єрним планам. Це дозволяє студентам активніше залучатися до навчання і розвивати власні академічні інтереси.

- використання творчих методів навчання. Креативний викладач використовує свою творчість для розробки інноваційних методів навчання. Він шукає нові підходи, технології та ресурси, що допоможуть ефективно передати знання та сприятимуть активному залученню студентів у навчальний процес.

- активну співпрацю зі студентами. Викладач може залучати студентів до процесу планування та розробки програми, враховувати їхні пропозиції щодо тем, методів та змісту навчання. Це сприяє залученню студентів до активної участі, враховує їхні інтереси та потреби, а також розвиває їхню відповідальність та креативність.

- навчання у реальних ситуаціях. Викладач може організувати польові роботи, практикуми, екскурсії, співпрацю зі справжніми організаціями або використовувати реальні ситуації для практичного застосування знань. Це сприяє поглибленню розуміння студентами матеріалу, розвитку практичних навичок та застосування теорії в практиці.

- постійне оновлення та вдосконалення програми, залежно від змін у суспільстві, наукових досягнень та потреб студентів.

Таким чином, креативність викладача сприяє створенню такої навчальної програми, яка буде підвищувати якість освіти і мотивацію студентів.

Слід зазначити, викладачі зіштовхуються з низкою викликів, які обмежують їхню можливість виявляти і розвивати креативність у своїй професійній діяльності. До них можна віднести:

- обмеження часу та ресурсів. Викладачі часто стикаються з надмірним навантаженням роботи, великою кількістю обов'язків і обмеженим часом на підготовку та проведення занять. Це може впливати на їхню здатність виявляти інноваційні підходи, створювати нові навчальні матеріали та

методики. Крім того, обмеження ресурсів, таких як фінансові, матеріальні та технічні обмеження, також можуть стати перешкодою для реалізації креативних ідей. Відсутність доступу до сучасних технологій, обмежені фінансові кошти на матеріали та обладнання можуть ускладнювати розвиток творчих підходів у навчальному процесі.

– вимоги стандартизованого навчання та оцінювання, які можуть обмежувати їхню креативність у викладанні. Системи освіти, особливо на рівні шкільної та вищої освіти, часто мають чітко встановлені навчальні стандарти, програми та критерії оцінювання, які вимагають від викладачів дотримання певних обов'язкових змістових та процесуальних вимог. Це може призводити до втрати гнучкості та можливості для творчого підходу до викладання, адаптації до потреб студентів та використання інноваційних методик.

– системи оцінювання, які також можуть ставити викладачів у складну ситуацію, оскільки вимагають використання стандартизованих методів оцінювання. Це може ускладнювати оцінку креативних робіт студентів, які можуть виходити за рамки звичайних шаблонів та стандартів. Викладачам може бути важко знайти баланс між оцінюванням креативності та вимогами системи оцінювання.

– страх перед ризиком і невдачею. Креативність часто вимагає відваги йти за межі звичайних практик і пробувати нові підходи до викладання та навчання. Загалом, подолання страху перед ризиком і невдачею вимагає від викладачів відваги, відкритості до експериментів і готовності до непередбачуваності. Підтримка колег, створення сприятливого середовища і поступове впровадження новаторських ідей можуть сприяти розвитку креативності викладачів та поліпшенню їхньої професійної діяльності.

Важливим є розділення викладацьких обов'язків і творчої роботи. Університети та вищі навчальні заклади часто вимагають від викладачів значного часу та зусиль на підготовку і проведення занять, оцінювання студентів та адміністративні обов'язки. Це може створювати обмеження для викладачів у вираженні своєї креативності та розвитку нових інноваційних підходів у своїй професійній діяльності.

Тому необхідно є розробка стратегій розвитку креативності викладача, які не тільки зможуть допомогти викладачам подолати вище зазначенні виклики у формуванні креативності, а й сприяти її розвитку. Стратегії розвитку креативності викладача, зокрема підтримка їх на різних етапах кар'єри, є важливими для забезпечення якісної освіти, інноваційного розвитку та стимулювання творчих зусиль [10]. Викладачі, які відчувають підтримку і мають можливості для розвитку своєї креативності можуть стати ключовими драйверами змін у вищій освіті. Їхня креативність, інноваційні

ідеї та дослідження сприяють появі нових підходів до навчання і сприяють постійному покращенню освітнього процесу.

Одним зі способів підтримки викладачів на різних етапах кар'єри є створення мережі професійної підтримки та співпраці. Розробка спеціальних програм, де викладачі можуть обмінюватися досвідом, консультуватися зі своїми колегами і спільно працювати над проектами, створює платформу для взаємодії та розвитку. Це сприяє взаємному навчанню, стимулює обмін ідеями та сприяє виробленню кращих практик. Співпраця з іншими структурами та організаціями може бути корисною для підтримки викладачів у розвитку їхньої креативності. Це можуть бути партнерства з галузевими організаціями, науковими центрами або іншими університетами. Спільні проекти, обмін досвідом та знаннями, а також доступ до різноманітних дослідницьких ресурсів та мереж співпраці можуть значно збагатити професійний розвиток викладачів і сприяти розширенню їхніх можливостей для креативності. Загалом, стратегії розвитку креативності викладача, зосереджені на підтримці на різних етапах кар'єри, є важливими для створення стимулюючого середовища, що сприяє творчості та інноваціям. Ці стратегії забезпечують викладачам необхідні ресурси, знання та підтримку, що допомагають їм розвивати свою креативність та залишатися активними учасниками вищої освіти. Це в свою чергу призводить до покращення якості навчання та створення інноваційного та стимулюючого навчального середовища для студентів.

В рамках стратегій розвитку креативності викладача, сприяння взаємодії та обміну ідеями між викладачами відіграє важливу роль. Ця стратегія стимулює колективний інтелект, сприяє виробленню нових ідей та підходів, а також покращує якість викладання. Один зі способів сприяння взаємодії та обміну ідеями є організація регулярних наукових семінарів, конференцій або робочих груп. Ці події створюють платформу, де викладачі можуть представляти свої дослідження та ідеї, обговорювати їх з колегами, отримувати фідбек та надихатися новими дослідницькими напрямками. Вони також сприяють встановленню професійних контактів та співпраці між викладачами. Крім того, використання сучасних комунікаційних технологій, таких як електронні форуми, соціальні мережі або вебінари, дозволяє викладачам обмінюватися ідеями та досвідом у віртуальному середовищі. Це зручний і доступний спосіб спілкування, який дозволяє викладачам з різних університетів або навіть країн об'єднатися для обміну знаннями та стимулює глобальну співпрацю [13, с. 80].

Додатково, внутрішні структури університету, такі як відділи, факультети або робочі групи, можуть сприяти взаємодії між викладачами. Організація спільних проектів, розвиток колективних

дослідницьких груп або проведення регулярних зустрічей із спільними обговореннями можуть стимулювати обмін ідеями та сприяти взаємодії між викладачами. Це може включати спільне планування та розробку курсів, спільне проведення семінарів або взаємне спостереження уроків. Ці колективні активності сприяють взаємному навчанню і обміну передовими методиками навчання [12, с. 160]. Додатково, сприяння взаємодії та обміну ідеями може включати ініціативи для спільного навчання та розвитку. Це може бути організація майстер-класів, тренінгів або семінарів, де викладачі можуть поділитися своїм досвідом та навичками з колегами. Такі заходи стимулюють взаємне навчання, співпрацю та інновації у навчальному середовищі. Загалом, стратегії сприяння взаємодії та обміну ідеями між викладачами є важливим елементом розвитку їхньої креативності. Вони сприяють створенню колективного інтелекту, обміну передовими практиками та знаннями, а також стимулюють інновації та покращення якості викладання.

Залучення викладачів до процесу прийняття рішень в університетському середовищі є однією зі стратегій розвитку їхньої креативності. Ця стратегія сприяє активному участі викладачів у формуванні політик, програм та ініціатив, що стосуються навчання і навчального процесу. Перший аспект цієї стратегії – це залучення викладачів до роботи над розробкою та оновленням навчальних програм. Викладачі повинні мати можливість брати участь у комітетах, які займаються розробкою та реформуванням навчальних планів. Це дає їм можливість вносити свої ідеї та переконання щодо того, як краще відповідати потребам студентів та мінливому світовому контексту.

Крім того, викладачі можуть брати участь у роботі комітетів з академічного розвитку, які займаються прийняттям рішень щодо політик і стандартів навчання, оцінювання та організації навчальних заходів. Це дозволяє їм впливати на формування навчальної політики університету і вносити свої пропозиції щодо вдосконалення процесу навчання та оцінювання.

Залучення викладачів до процесу прийняття рішень також може відбуватися через створення форумів і платформ, де вони можуть висловлювати свої думки та ідеї щодо різних аспектів університетського життя. Наприклад, проведення відкритих зустрічей, дискусійних груп або електронних консультацій може забезпечити можливість викладачам ділитися своїми поглядами та сприяти обміну ідеями з колегами та адміністрацією університету. Це сприяє активному включенню викладачів у процес прийняття рішень, дозволяє їм вносити свій внесок і впливати на розвиток університетського середовища.

Для залучення викладачів до процесу прийняття рішень також можна використовувати різні

форми зворотного зв'язку, такі як анкетування, опитування, фокус-групи або індивідуальні консультації. Це дозволяє зібрати думки та пропозиції викладачів щодо покращення навчального процесу, зрозуміти їх потреби та відповідно адаптувати стратегії розвитку. Залучення викладачів до процесу прийняття рішень не лише демонструє повагу до їхнього професійного досвіду, але й створює платформу для спільної співпраці та взаємодії між викладачами та адміністрацією. Це сприяє побудові партнерських відносин, де рішення приймаються на основі діалогу, враховуючи потреби та погляди всіх зацікавлених сторін.

Застосування технологій є важливою стратегією розвитку креативності викладача в професійній діяльності. Технології надають широкі можливості для творчого підходу до навчання та сприяють залученню інноваційних методик і інструментів. Нижче наведено деякі сучасні технології, які сприяють розвитку креативності і викладачів і студентів, а саме:

- використання цифрових ресурсів, таких як веб-сайти, відеоуроки, електронні підручники та інтерактивні матеріали. Викладачі можуть використовувати ці ресурси для розширення навчальних можливостей, створення цікавих інтерактивних завдань і залучення студентів до активного навчання;

- віртуальні навчальні середовища: Онлайн-платформи та віртуальні навчальні середовища надають можливість створення інтерактивних курсів, спільної роботи та обміну ідеями. Викладачі можуть використовувати ці середовища для організації дистанційного навчання, взаємодії зі студентами та спільної роботи з колегами;

- використання творчих інструментів, таких як графічні редактори, відеомонтажні програми, аудіоінструменти тощо. Викладачі можуть використовувати ці інструменти для створення цікавого інтерактивного матеріалу, мультимедійних презентацій, анімацій та інших творчих проєктів;

- використання соціальних медіа: Соціальні медіа, такі як Facebook, Twitter, Instagram та інші, можуть бути потужним інструментом для підтримки креативності викладача. Вони дозволяють викладачам спілкуватися зі студентами за межами класної кімнати, обмінюватися ідеями, створювати спільноти навчання та сприяти активній комунікації;

- використання онлайн-інструментів для спільної роботи, які дозволяють викладачам та студентам спільно працювати над проєктами, вирішувати задачі та обмінюватися ідеями. Наприклад, це можуть бути системи управління проєктами, відеоконференції, спільні редактори документів тощо;

- використання онлайн-курсів та вебінарів: Інтернет надає можливість доступу до великої кількості онлайн-курсів та вебінарів, які можуть бути корисними для професійного розвитку викладачів.

Вони можуть вивчати нові методи навчання, отримувати практичні поради та інсайти від провідних експертів у своїй галузі.

Таким чином, застосування технологій у процесі навчання та підтримки креативності викладача відкриває безліч можливостей для створення цікавих, ефективних та інтерактивних навчальних занять, сприяє активному залученню студентів, співпраці з колегами та розвитку креативності викладача.

**Висновки.** Отже, креативність є необхідною якістю для викладача, яка сприяє ефективному викладанню і навчанню. Вона стимулює мотивацію студентів, розвиває їхнє критичне мислення і творчий потенціал, привертає увагу і залучає студентів до навчального процесу, сприяє розвитку інноваційних підходів та підвищенню задоволеності викладачів їхньою професійною діяльністю. Тому розвиток креативності викладача має велике значення для покращення якості освіти та успішного навчання студентів. У зв'язку з цим, корисними є рекомендації щодо розвитку креативності у викладачів:

1. Університети та освітні інститути повинні забезпечити можливості для постійного професійного розвитку викладачів, включаючи курси з інноваційних методик навчання, технологій і творчого мислення.

2. Університети повинні створювати сприятливу навчальну атмосферу, де викладачі мають можливість обмінюватися ідеями, співпрацювати та взаємодіяти один з одним. Важливо організувати регулярні зустрічі, семінари та конференції, які сприяють обговоренню нових підходів до навчання і навчальних програм.

3. Університети мають надавати викладачам можливість розвивати свої творчі проекти та дослідження. Це може включати надання фінансової підтримки, доступ до ресурсів і лабораторного обладнання, а також сприяння в знаходженні партнерів для співпраці. Такі проекти дозволяють викладачам втілювати свої ідеї в життя і вносити інновації в навчальний процес.

4. Важливо підтримувати викладачів у використанні сучасних технологій для підтримки креативності. Це можуть бути веб-платформи для інтерактивного навчання, відео- та аудіоматеріали, віртуальні середовища, онлайн-інструменти для спільної роботи та обміну ідеями. Викладачам слід навчатися використовувати ці технології ефективно і творчо, щоб залучати студентів до активного навчання та стимулювати їх творчий потенціал.

Застосування цих рекомендацій сприятиме розвитку креативності викладачів і покращенню якості навчання та навчального процесу. Креативність є ключовою компетенцією для сучасного викладача, яка дозволяє ефективно впроваджувати інновації, створювати стимулююче навчальне середовище та надихати студентів на творчий розвиток.

## БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Овчаров С.М. Теоретичне обґрунтування динамічної моделі креативності вчителів інформатики і системи неперервної професійної освіти. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. 2014. II (8), Issue 16. С. 118–121.
2. Овчаров С.М. Індивідуально-креативний підхід у неперервній підготовці вчителів інформатики. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. 2013. Vol. 7. С. 150–154.
3. Міщиха Л.П. Креативність як вагома характеристика інноваційної діяльності викладача вищої школи. *Актуальні проблеми психології. Т.12. Психологія творчості*. 2019. Вип. 26. С. 194–202.
4. Кушнір К., Раструба Т. Креативна педагогіка в контексті фахової підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 28. Т. 2. С. 219–225.
5. Антонова О. Технологія розвитку педагогічної креативності майбутніх учителів. *Paradigmaty oswiatowe i edukacja nauczycieli / Pod redakcja W. Kremienia, T. Lewowickiego, S. Sysojewej*. Warszawa – Krakow. 2010. С. 196–203.
6. Чужикова В.Г. Креативність викладача/ креативність студента: побудова нової моделі. *Педагогічні науки. Збірник наукових праць*. 2022. Випуск 98. С. 54–59.
7. Гарлицька Т. С. Розвиток креативності викладача англійської мови як необхідної складової навчального процесу у вищій школі. *Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка*. 2013. Вип. 6 (72). С. 111–116.
8. Павленко В.В. Педагогічні умови для розвитку креативності учнів у сучасному педагогічному процесі. *Проблеми освіти: збірник наукових праць / ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України*. Вінниця: ТОВ «Нілон-ЛТД», 2018. Вип. 88 (частина 2). С. 138–148.
9. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: підручник. Київ: Міленіум, 2006. 344 с.
10. Беженар А.А., Янківська Г.А. Розвиток креативності як спосіб формування компетентної особистості в загальній середній та професійній освіті. Народна освіта. Електронне наукове фахове видання. 2017. Вип. 1(31). URL: [https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page\\_id=4415](https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=4415) (дата звернення: 30. 08. 2023).
11. Козак Л.В. Структура та ознаки інноваційної професійної діяльності викладача вищого навчального закладу. Педагогічний процес: теорія та практика. 2012. № 2. С. 50–60.
12. Гоцуляк Н.Є., Славина Н.С., Ренке С.О. Креативність як показник розвитку професійної діяльності викладача ЗВО. Проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Том VI: Психологія обдарованості. Київ-Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2019. Вип. 15. С. 156–162.
13. Кокарева А.М., Хоменко-Семенова Л.О. Креативність як основа інноваційної педагогічної діяльності викладача закладу вищої освіти. Інноваційні освітні технології: світовий і вітчизняний досвід використання в системі неперервної освіти: монографія / відповідальні редактори Барановська Л.В. (Київ, Україна), Морська Л.І. (Жешув, Республіка Польща). Біла Церква, 2022. С. 79–91.